

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félre 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-u. 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

A nemzethez.

Olasz szövetségesünk, a ki felett 30 esztendőn át tartot-
tuk oltalmazó karunkat, a ki a mi barátságunknak köszönhet-
te békéjét, haladását, anyagi és szel-
lemi javakban való előmenete-
lét, aki egész birodalmat szer-
zett Afrikában, a melyre a mi támogatásunk, élkül még csak ál-
mában sem gondolhatott, — orvul
támadott meg bennünket éppen
akkor, a midőn önként átakar-
tuk neki adni a monarchiának
olaszoklakta határszéleit.

Elérkezettnek látta a pillana-
tot, hogy eldobja az álarcot, orgyilkos
törével hátbatámadja az egész
Európának, az olasz nemzet-
nek a szabadságát is fenyegető
orosz óriással harcban álló mo-
narchiát.

De rosszul számított.

Tíz hónapi hősiesség küzdelem-
ben megtanultunk a túlerővel
szemben megállni. Feltartóztat-
tuk, megőröltük, futásrakény-
szerítettük keményebb ellenség-
nek milliónyi hadát. Győztes se-
regeink nemes haraggal párosult
utálattal fordulnak az áruló felé,
hatványozott elszántságot, ujult
erőt szegezve az új ellenség
melléne.

A háboru nemcsak vért, anyagi
javakat is kíván. A győzelemnek
gazdasági erőfeszítésünk is egyik
előfeltétele. Teljes siker és tel-
jes dicsőség csak annak a nem-
zetnek a homlokát övezheti, a
mely gazdasági téren is meg-
üti a mértéket.

Ezt az áldozatkészséget, ezt
az elszántságot nyilvánította a
nemzet a háboru eddigi folya-
mán. Zugolódás nélkül tűrte a
gazdasági bajokat; egymáson

segítve igyekezett a hadrakel-
tek munkáját is teljesíteni. Fé-
nyes tanujeleit adta a jószívü-
ségnek, a felebaráti szeretet
áldozatkész munkájának s az
első hadikölcsönnek példátlanul
álló eredményével ámulatba ej-
tette a világot.

Éppen most, kevés nappal az
olasz árulás előtt, fordult a kor-
mány a második hadi kölcsön-
nel a nemzethez. Az eddigi
eredmény a nemzet önbizalmá-
nak, gazdasági erejének és ál-
dozatkészségének újabb tanu-
jele. De most az új ellenség, az
új veszély láttára újabb, foko-
zottabb erő kifejtés szüksége
mutatkozik.

Ezért a kormány meghosszab-
bitotta a hadikölcsön eredetileg ter-
vezett aláírási határidejét és a ha-
dikölcsön tömeges jegyzésére
hívja fel a nemzetet.

A nemzetnek rejtlenhetetlen
elszántságát ezen a téren is be-
 kell bizonyítania.

A hadi kölcsönben való rész-
vétel becsületbeli kötelessége min-
denkinek, aki a szükséges anyagi
eszközökkel rendelkezik. A há-
boru nagy tökéket hozott for-
galomba. Pénzzé tette a polgá-
rok millióinak terményekben,
állatokban s más árukban
fekvő anyagi javait. Ennek a
pénznek egy részét fektesse
mindenki a hadikölcsön érte-
keibe. Annak fokozott, töme-
ges aláírása nemzeti cselekedet,
a mely hatványozza a nemzet
élet-halál harcában rendele-
zésre álló anyagi és erkölcsi
erőt.

Budapest, 1915. május hó
27-én.

Tisza István s. k.

Kalotaszeg szép mezein ...

Irta: **Földes Zoltán**. Zenéjét szerzé:
Lamberth Ferenc színházi karnagy
Lugoson. Az ára 1 korona s kap-
ható **Betegh Pál** könyv- és papír-
kereskedésében Székelyudvarhelyt.

Kalotaszeg szép mezein
Búcsuzóban van a nyár.
Egeresi állomáson*
Cigány baka muzsikál.

Nyolcvankettős katonákat
Csatába visz a vonat.
Most még egyszer utóljára,
Kimulatják magukat.

Szól a nótá, Sztojka Gyuri
A szívéből hegedül,
Kalotaszeg cifra népe
A nótára oda gyűl.

Egeresi menyecskékkal
Táncot ropnak a bakák,
Egeresi leányokkal
Táncolnak a katonák.

A csákJuk, vidám lelkük
Száz virággal van tele; —
Holnap tán a vér virága
Hull a haremzőre le ...

... Pajtások, székely vitézek,
Még ma köztetek vagyok,
Holnap tán — dicső halállal —
Köztetek lesznek halott ...
(1914. Egeres.)

*A székelyudvarhelyi 82-ös ezred
második menetzászlóalja utban volt
Galicia felé. Az egeresi állomáson
Sztojka Gyuri, aki a haretérre is el-
vitte hegedűjét, elővette a magyar
muzsikát s a jókedvű székely kato-
nák takaros táncot roptak a kalo-
taszegi sallangos menyecskékkal, va-
rottasba öltözött leányokkal. Min-
denki gyönyörködött a festői, ked-
ves jelenetben. Aztán tovább dübör-
gött a gőzparipa Csaba unokáival
a haremzők felé ... A poeta halál-
sejtelve nem vált valóra. Hazajött.
De a szegény Sztojka Gyuri hősi
halált halt, s talán a szent vonag-
lás perceiben is a hegedűjét szo-
rongatta ... Ez a története ennek a

nótának, melyet **Földes Zoltán** írói
érzéke és költői lelke megörökített
s **Lamberth Ferenc** színházi karnagy
Lugoson bájos zenével felöltöztetett.
Az eredeti háborus nótát ajánljuk
a zenekedvelő közönség figyelmébe,
mint a világháboru egyik érdemes
emlékét.

Szerk.

Miért nem én?

Háborus karcolat.

(A „Székelyország“ eredeti közlése)

Herkulesfürdő, 1915.

Verőfényes februári délután a nap
enyhe sugaraiban már a tavasz il-
latos, meleg leheletét érzem. Egy
kiugró sziklán gyönyörködve nézem,
hallgatom a Csernát, amint énekelve,
nevetve, zajongva támad, szökel szik-
lás útján. Itt már óvatosan susogva,
surran el a meredek sziklafal alatt,
hogy később kikacagva félelmét, még
hangosabban adjon kifejezést szilaj
jókedvének.

Szembem velem hatalmas szikla-
óriás, mint egy megdönthetetlen
várfal emelkedik ki a vízből. Két
óra múlva fenn vagyok a csucson, a
felhők felett a szikla, melyen állok,
a semmiségben látszik lebegni.

A nyomasztó siket némaságban
van valami felemelő. Érzem, hogy
van, él egy I-ten, akit nekem most
önkéntelenül imádnom kell ...

Egyszerre elnyújtott moraj, majd
később tompa dörrenések hallatsza-
nak.

— Mi ez? Olyan ismerős hang!
Talán csak nem! De igen, igen
ez ágyudörgés.

Feleszmélek, félbehagyom imámat.
Uram! Te most alszol. Lehunyta
pillanatra fáradt szemeidet s ezalatt
halhatatlan lelkü teremtményeid vé-
gig gázolnak egymáson ...

* * *

Eszembe jut egy délután; ép ily
szép, meleg, tele ragyogással. De
akkor a bágyadt őszi nap utolsó
fellángolása hevítette a levegőt. Tele
volt ágyudörgéssel, ködös a puska-
porfüsttől.

Másodnapja tartottuk már a vonalat. Két nappal ezelőtt, későn este kerülünk hátra az első tűzvonalból.

Mint hadosztály tartalék, egy c-ür mellett helyezkedtünk el. Szakaszomról gondoskodva, én is lefeküdtem s miközben egy gépfegyveres székely lovacska csendesen eszegette a labam alól a szalmát, mély álomba merültem.

Egyszerre nagy dürgés-forgásra ébredtek fel.

— Mi az? — kérdem, hirtelen talpra ugorva.

— Alarm, alarm!

Akkor már mind készen voltak s ha fel nem ébredtek, még ott felejtettek volna...

Éjfélutáni két óra lehetett, mikor helyünkre érkezünk. Messzebb előttünk sűrű fegyverropogást hallottunk s tisztába voltunk, hogy ismét nagy tulerővel támadja az orosz rajvonulat, melyet végső szükség esetén nekünk kellett volna megerősíteni.

Hosszu, feszült várakozás után, elcsendesült a harc s csak elvettve verte fel az éjszaka csendjét egy-egy puskadörrenés. Itt már elmúlt a veszély.

Felóra múlva utba voltunk az ezredet felváltani, amely a sötétség leple alatt, a nagy csendben sikerült is.

Sebtében elhelyeztem a fiukat a számomra kijelölt részen s amint világosodni kezdett, mindenki helyen volt.

A nap minden különösebb esemény nélkül telt el. A mint alkonyodni kezdett, előbujtunk s a vécsera, illetve ebéd előtti időt deckungjavításra, vízfordásra használták fel a fiúk. A teljes sötétség beállával, megjött az étel, megjöttek a haretér postagalambjai is.

Egyik közben a kanál, a másikban a kedves hírnök.

— Jól vagyunk, egészségben, a mit nektek is kívánunk...

Vidám arccal indultunk pihe-nőre. Közben egy öreg káplárommal végig vizsgáltam a posztokat s aztán diskurálva, haza indultunk.

Egyszer csak megjegyzi az öreg:

— Ej, jó deckungja is van a kadét urnak. Mi négyen kisebb szorongunk. Meg oszt szalmánk is hiányosan van.

Utána néztem s bizony láttam, hogy szűken vannak. Sajnáltam őket.

— Az én helyem nagyobb — mondtam. Ha akarjátok cserélhetünk...

Persze nagy hálálkodások között, a hurcolkodás csakhamar meg is történt. Végre aztán én is hozzá jutottam a lenyugváshoz.

A távolból jött kedves sorokban ismét elmélyedve, háza képzeltem magam. Szempilláim lecsukódtak, de én mégis láttam...

A nagy város egy csendes részében, zöldelő kertben kicsiny ház. Egy zokogó anya szoritja kebléhez harcból visszatérő fiát...

Másnap kemény nap virradt ránk. Egész délelőtt heves puskatűzben voltunk. Dél felé pedig az orosz tüzéség is elkezdett működni és való-

sággal schrapnell esővel árasztott el bennünket. Közben gyönyörű napos idő lett s nemsokára az ellenséges tűz is elhallgatott. De ez csak a vihart megelőző csend volt, mert egy negyed óra múlva egyszerre olyan iszonyu dübörgés keletkezett, mintha hatalmas szikladarabokat gördítenének óriási kezek. Mintha a pokol kapuját nyitották volna fel, hogy valamennyi ördögöt ránk szabadítsák.

Láthatatlanul, zugva, füttyölve, bömbölve közeledett felénk a pokoli had — az orosz nehéz tüzérség legnagyobb gránátjai. Fűsikeltő dürgéssel csaptak le minden oldalán. Rázkódott, rengett minden, amint erőszakos, iszonyu fejüket romboló erővel a talajba fúrták. Hatalmas sebeket szakítottak az anyaföld keblén, mély sirokat tártak fel s a fojtó, sűrű füstgomoly, mintegy gyászfátyol alá rejtett mindent. S ha egy-egy másodpercben csend támadt, akkor mint a sirgöngyök hullottak a deckung tetejére a magasba felvetett föld és kődarabok.

Tizenhat ágyukolosszus szórt ránk pusztító lövegeit. Mi már azt gondoltuk, ütött a végóránk.

Négy óra hosszat tartott ez a rettenetes agonia, mikor egyszerre a többinél dörgőbb robbaj ballatszott. Utána egy második, harmadik s aztán még sok, sok ismerős süvítés, zugás volt a fejünk felett s csakhamar messzi, az oroszok fedezéke mögött robbant fel egyik gránátunk a másik után.

A gyalogságot figyelembe sem véve, egyenesen az ellenséges tüzérségre irányították a mi tüzeink az ágyukat. Amaz felvette az oda dobott kesztyűt. Félelmetesen impozáns harc vette kezdetét. A fegyvertűz megszűnt s ellenség és jóbarát, lélekzetet visszafojtva leste, várta a harc kimenetelét.

Azontul csak az ágyuk feleselgettek egymásnak, nagyokat bödölve. Ugyszólván fejünk felett ment végbe a titáni küzdelem.

Felóra múlva az orosz tüzérség megszűnt létezni. Egy-két, a megsemmisült ellenségnek szóló bucsulövés még s a beállott sötétséggel csend borult a küzdő felekre... Sokaknak meghozta az örök csendet, az örök nyugalmat...

Az öreghez és pajtásaihoz indulok. Odaérek. Az állás egyik oldalára, nagánosan mered az égnek. A feljövő hold négy mélyen alvó ember halvány arcára veti szelíd sugarait.

— Elaludtatok, hogy soha többé fel ne ébredjétek! A kényelmet, a békét, mely után úgy vágytatok, elérjétek. Elibén vágtatok. Négyen — egy helyett... Feláldoztatok magatokat értem.

Megilletődéssel s talán szemrehányással bensőmben mondom el imámat. Miért nem én!?

My-ló.

Népjegyek,

meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóját alában.

A hős 82-ösök

A c. és kir. Hadügyminiszterium 1915. feb. uár 9-én kiadott 122 es számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XIX. közlemény.)

Nagy Lőrinc címz. tizedes 4. század Tordaaranyosvármegye Tordatur 1893., meghalt 1914. okt. 14. — Nagy Sámuel 14. sz. Udvm. Pitek 1890., meghalt 1914. okt. 13. — Natye János 16. sz. Csvm. Salamás 1892. ms. — Nedelka János 7. sz. Csiklázárfalva 1884. ms. — Német Áron 13. sz. Udvm. Csékefalva 1888. megs.

Nyegre József 13. sz. Udvm. Oklánd 1892 ms. — Nyegrucz Zakariás 1. sz. Marostordavm. Soropháza 1892. ms. — Nyika István pótt. 20. sz. Csikvm. Gyimesközéplak 1889. megs.

Oláh Miklós 6. sz. Csikszépvíz 1892. ms. — Olteán János 8. sz. Csikvm. Gyimesbükk 1885. ms. — Oltián Péter 6. sz. Csikvm. Madaras 1888. ms. — Onega József 3. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1883. ms. — Orbán Ignác pótt. Udvm. Székelyudvarhely 1890. hadifogoly (Wiatka, Oroszország). — Orbán János 11. sz. Csvm. Tekerőpatak 1882. ms. — Orbán József 1. sz., meghalt 1914. okt. 28. — Ödög Áron 11. sz. Csikm. daras 1888. ms. — Orosz Dénes pótt. 2. gye. Hszvm. Felső-ernáton 1888. hadifogoly (Kungursk, Perm kormányzóság Oroszország). — Oroz-hegyi Dénes 11. sz. Udvm. Székelyderzs 1888. ms.

Pakurár János 4. sz. Szálgyvm. Fürményes 1891., meghalt 1914. okt. 18. — Pál András 5. sz. Udvm. Homoródvár 1892., meghalt 1914. okt. 13. — Pál András 8. sz. Udvm. Kápolnásfalva 1890. ms. — Pál Dénes 10. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1892., meghalt 1914. okt. 16. — Pál Imre c. őrzetű 1. sz. Csvm. Kásonaltiz 1892. ms. — Pál Imre pótt. 18. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1893. ms. — Pál Imre pótt. 20. sz. Udvm. Zetelaka 1883., meghalt. — Pál Imre I. 4. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1887. ms. — Pál Ferenc 9. sz. Udvm. Firtosvár 1892. megs. — Pál Ferenc 10. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1884. ms. — Pál János 11. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1889. ms. — Pál Lajos 9. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1887. ms. — Pál Mihály 13. sz. Udvm. Alsósfalva 1888. ms. — Pál Mózes 5. sz. Udvm. Oroszhegy 1888. ms. — Pál Pál 7. sz. Udvm. Székelyvárság 1888. ms. — Pál Sámuel c. őrzetű 8. sz. Udvm. Székelyderzs 1888. ms. — Pálhegyi Lajos 10. sz. Udvm. Mátisfalva 1886. meghalt 1914. okt. 16. — Pánczél János 16. sz. Csikvm. Gyergyóbékás 1888. ms. — Pánczer Tivadar 3. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1884. megs. — Pentea Demter 7. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1887. ms. — Pap Vazul c. őrzetű Tordaaranyosvm. M. Velker 1885. hadifogoly (Korsun,

Oroszország). — Pap János tizedes 15. sz. Kobátfalva 1889. hadifogoly (Wolsk, Saratow kormányzóság Oroszország). — Pap János 12. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1886. ms. — Pap Kálmán 8. sz. Szolnokdobokavm. Des 1892. ms. — Pap Lajos pótt. 13. sz. Udvm. Korond 1888. ms. — Pap István 3. sz. Csikvm. Gyergyóholló 1884., meghalt 1914. okt. 16. — Papp Dénes 4. sz. Udvm. Hodgya 1884., meghalt 1914. okt. 18. — Papp Elek 5. sz. Udvm. Benezéd 1891. ms. — Papp Gábor pótt. 17. sz. Udvm. Homoródszentpál 1884. ms. — Papp József 3. sz. Udvm. Székelyszentkereszt 1891. ms. — Papp Kornel egyévi önkéntes 13. sz. Pestilissoltkiskunvm. Ujpest 1892. hadifogoly (Ribinsk, Oroszország). — Parajdi Károly 5. sz. Udvm. Felsősfalva 1891. ms. — Pasku György tizedes 1. sz. Csvm. Gyergyósalamás 1891. ms. — Patakfalvi Dénes szakaszvezető 9. sz. Székelykeresztúr 1887. ms. — Pereat Todor 15. sz. Szolnokdobokavm. Oláhlaposbánya 1884. ms. — Péter Albert 16. sz. Csvm. Gyergyóremete 1892. ms. — Péter Sándor 8. sz. Udvm. Kobátfalva 1888. ms. — Péter Sándor 2. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1884., meghalt 1914. okt. 14. — Péter Bálint 16. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1885. ms. — Péter Béla tizedes 15. sz. Udvm. Oroszhegy 1889. ms. — Péter Dénes pótt. 2. sz. Csvm. Magya 1887., meghalt 1914. okt. 20. — Péter Fülöp tart. 7. sz. Udvm. Ülke 1884., meghalt 1914. okt. 26. — Péter Gábor c. őrzetű 2. sz. Csikbánkfalva 1881., meghalt 1914. okt. 14. — Péter György pótt. 3. sz. Csvm. Madefalva 1889. ms. — Péter József egyévi önkéntes, c. őrzetű 9. sz. Székelyudvarhely 1893. ms. — Péter Mózes 14. sz. Udvm. Siklód 1891. ms. — Péter István II. 2. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1884., meghalt 1914. okt. 14. — (Folytatjuk.)

Varsó felé...

Irta: Gyóni (Áchim) Géza.

Varsó felé lovas csapat léptet, — Tancos lovak, daloló legények,

Nóta között vidáman meséznek. — Hová, háová, ragyogó vitézek?

— Varsó fölött piros az ég alja, Kesely lovunk odavisz hajnalra.

S mire a nap hetedszer lenyugszik, Varsóvában nem isznak több vutkit.

— Sok a muszka, mint a sáska fészek, Győzitek-e, gyönyörű vitézek?

— Ha nem győzzük, sose lesz itt béke, Ha nem győzünk, a világnak vége.

*Mutatvány szerzőnek „Lengyel mezőkön, tábornok mellett” irt. przemysli versének első itthoni (bővített) kiadásából. Kiadta: az Országos Hadsegélyző Bizottság Budapest, 1915. március. Ár 1 korona. Kapható a kiadó Bizottságnál

A többi már a karabélyunk dolga,
Mert a magyar nem lehet rabszolga!

Varsó felé lovas csapat léptet,
Ősztövérlő, halovány legények.

Egyik nem szól, a másik meghallgat,
Hátuk mögött sírnak a síralmak.

Csigázott ló csigamódra lépked,
— Hová, háová, szomorú legények?

Varsó fölött piros az ég alja,
Odakerget rabtartónk hatalma.

Rabló úrra a főrablót kerget,
Ki lovunkról lelopta a nyeret.

Győzelemre is hajszol a hóhér,
Aki otthon láncra ver egy szőér.

Szembe velünk c-upa szabad népek,
Hogy vrnénk le ilyen ellenséget?

Ha minket ver, úgy-e lovam, Wotka,
Mi már ahhoz hozzá vagyunk szokva.

(Przemysli Tábort Ujság, 100
jubil. sz.)

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-,
Tordaarnyos- és Udvarhelyvár-
megyékből származó és a világ-
háboruban megsebesült, meghalt
vagy hadifogságba jutott hősök-
nek a hadügyminisztérium vesz-
teség lajstromai alapján össze-
állított hiteles kimutatása.

XXI.

Sipos Ferenc pött. 2. gy. e. 12.
sz. Hsz. Sepsibesenő 1889. hadifo-
goly. — Solka Gábor pött. 17. sz.
Hsz. Olthidegkut 1885. ms. — Sol-
kuj György tart. 12. sz. Hsz. Hidvég
1889. hadifogoly. — Soós Mihály
pött. 19. sz. Hsz. Keresztvár 1886.
ms. — Soós Pál pött. 6. sz. Hsz.
Keresztvár 1884. ms. — Stanku
András 7. sz. Hsz. Nagyborosnyó
1893. ms.

Szabó Albert őrzetű 2. gye. 6.
sz. Hsz. Dálnok 1892. ms. — Szabó
Sándor tart. őrzetű, c. tizedes 20.
sz. Hsz. Nagyborosnyó 1888. ms. —
Szabó Sándor pött. 20. sz. Hsz. Bo-
dos 1890. ms. — Szabó Imre 12.
sz. Hsz. Hilib 1892. ms. Szabó Ist-
ván 12. sz. Hsz. Köpecz 1891. ms.
— Szafta János pött. 18. sz. Hsz.
Mikóújfalva 1883. ms. — Szakács
Károly szakaszvezető 5. sz. Hszvm.
Étfalva 1890., meghalt 1914. nov.
19. — Szántó Gyula pött. 20. sz.
Hsz. Kézdivásárhely 1884. ms. —
Szász Ferenc 12. sz. Hsz. Zabola
1892. hadifogoly. — Szász József
pött. 19. sz. Hsz. Kovászna 1891.
ms. — Szász Miklós pött. 19. sz.
Hsz. Zágon 1882. ms. — Szávuly
Mózes tart. 12. sz. Hsz. Uzon 1886.
hadifogoly. — Szecselean Dénes
tart. 12. sz. Hsz. Ozdola 1889. ha-
difogoly. — Székely Ferenc tart.
12. sz. Hsz. Hidvég 1888. hadifo-

goly. — Szekeres József tart. 19.
sz. Hsz. Nagyborosnyó 1881. ms. —
Szép Viktor 6. sz. Hsz. Szárazajta
1892. ms. Szigyártó István pött.
18. sz. Hsz. Aldoboly 1882. ms. —
Szkurtuj György tart. 6. sz. Hszvm.
Erősd 1886. megs. — Szöcs Elek
pött. 17. sz. Hsz. Aldoboly 1882.
ms. Szöcs András 8. sz. Hsz. Gidó-
falva 1892. megs. — Szöcs György
pött. 19. sz. Háromszék vármegye
Keresztvár 1883. ms. — Szöke Já-
nos pött. 20. sz. Hsz. Haraly 1889.
ms. — Szöke János tizedes 15. sz.
Hsz. Zabola ms.

Tánczos Lázár c. őrzetű 17. sz.
Csikszentkirály 1886. ms. — Tiboldi
István tart. 6. sz. Udvm. Székely-
szentmiklós 1884. ms. — Timár
Vilmos 12. sz. Hsz. Gelencze 1890.
hadifogoly. — Tocsit János tart. 17.
sz. Hsz. Magyarbodza 1888., meg-
halt 1914. okt. 12. — Tompos An-
dor 12. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek
1892., meghalt 1914. okt. 18. —
Török Géza tizedes 5. sz. Hsz. Zá-
gon 1881. ms. — Toth Kálmán őrz-
etű, c. tizedes 14. sz. Hsz. Kézdi-
szentlélek 1891. ms.

Vajna Mihály 6. sz. Hsz. Kovászna
1893. ms. — Vancsa Lázár tizedes
12. sz. Hsz. Uzon 1891. hadifogoly.
— Varga György tizedes, c. sza-
kaszvezető 6. sz. Hsz. Kisborosnyó
1883. ms. — Vargyasi Mózes 3. sz.
Hsz. Ikafalva 1891. ms. — Vaszi
János pött. 17. sz. Hsz. Sepsibük-
szád 1883. megs. — Vaszi Miklós
pött. 17. sz. Hsz. Nagypatak 1886.
ms. — Végh Gergely 7. sz. Hszvm.
Árkos 1893., meghalt 1914. nov. 19.
— Veres Elek pött. 17. sz. Hszvm.
Dálnok 1887. ms. — Veres Dénes
pött. 17. sz. Hszvm. Lemhény 1887.
megs. — Veres Lajos pött. 19. sz.
Hsz. Kovászna 1890. ms. — Veres
Péter pött. 18. sz. Hsz. Nagybaczon
1881. ms. — Vida József őrzetű
12. sz. Hsz. Hidvég 1893. hadifo-
goly. — Virág József 2. sz. Udvm.
Bibarcfalva 1894., meghalt 1914.
okt. 12.

Zacharia Sándor c. őrzetű 12.
sz. Hsz. Hidvég 1891. ms. — Zöldi
Miklós c. szakaszvezető Hsz. Nagy-
baczon 1887. megs. — Zonda Ger-
gely 6. sz. Hsz. Kézdiszentkereszt,
1893. ms. — Zonda Imre pött. 18.
sz. Hsz. Lemhény 1882. ms.

Zsigod István tart. őrzetű
20. sz. Csvm. Kásonújfalva 1882.
ms. — Zsigmond Albert tart. 12.
sz. Hsz. Bölön 1891. hadifogoly. —
Zsigmond Imre pött. 6. sz. Hszvm.
Lemhény 1884. ms.

A 106. sz. veszteség lajstrom sze-
rint: Sepsiszentkirályi Szent-Királyi
Árpád főhadnagy az 1. huszárezred
4. Esk. Udvm. Székelykeresztúr
1881. megsebesült. — Balázs Dé-
nes tizedes egészségügyi tiszt 1. hu-
szárezred 5. sz. Udvm. Homoródok-
lánd 1890. hadifogoly.

A 108. sz. veszteség lajstrom sze-
rint: Bálint János Istváné 24. népf.
gye. 15. sz. Csikkarczfalva, meghalt
1914. nov. 18. — Bálint János Já-
nosé 24. népf. gye. 15. sz. Csik-
szentdomokos ms. — Balog Miklós
62. gye. 2. sz. Marostvm. Sóvárád

1892., meghalt 1914. nov. 25—30.
— Bara Péter őrzetű 24. népf.
gye. 15. sz. Csikszentdomokos ms.
— Bartis Balázs tizedes 24. nfe.
15. sz. Csikszentkirály megs.

(Folytatjuk)

Baromfitenyésztés a háboruban.

Irta: **Winkler János** a Ba-
romfitenyésztők Orsz. Egyesülete
titkára.

A gabonarekvirálások nehéz hely-
zetbe hozták a baromfitenyésztőket,
mert az amugy is nehéz takarí-
nyozási viszonyokat még jobban
megnehezítették. Különösen megne-
hezítették a háborus idők a barom-
fiaknak mageleséggel való ellátását.
A keryermagvak rekvirálás tárgyát
képezik, de különben is oly drágák
és oly nagy szükség van rájuk, nem-
csak nálunk, hanem szövetségeseink-
nél is, hogy a baromfinak nem igen
jut belőlük.

Minthogy nem lehet tudni, meddig
tart ez az állapot s nem lehet tudni,
hogy ősszel és jövő tavasszal, hogy
fognak alakulni a viszonyok, gróf
Teleki Józsefné, a Baromfitenyész-
tők Országos Egyesületének nagy-
növü elnöke, aki baromfitenyészté-
sünk fejlődését szíven viseli, azt az
eszmét vette fel, hogy a baromfite-
nyésztők még most vessenek olyan
növényeket el, amelyek magvait a
kormány nem rekviráltatja, amelyek
tehát mageleségül a baromfi szá-
mára minden körülmények között
felhasználhatók.

Ez igen jó tanács s így melegen
ajánljuk a baromfitenyésztő közön-
ség figyelmébe. A baromfinak lágy-
eleséggel való fenntartása nem ter-
mészetszerű, mert igaz ugyan, hogy
az állatok jó husban maradnak tőle,
de a szervezetet elpetyhit, s a to-
jástermelést csökkenti a napi mag-
eleségadag elmaradása. Szerencsére
vannak olyan szántóföldi vetemé-
nyeink, amelyek ebben az időben
kitűnő szolgálatot tehetnek a baromfi-
tenyésztőknek.

A pohánka (hajdina, tatárka, ha-
ricska) kitűnő baromfi eleség. Észak-
magyarországon alkalmazzák is, de
külföldön sok helyütt általánosan
használgják. A pohánka a gabonafélék-
hez tartozik s rendkívül igénytelen
növény. Vetése május hóban vagy
június hó elején történik, használ-
ják azonban tarlóveteménynek, ami-
kor is még júliusba elvetik és bő
aratást érnek el vele. Termelése tíz-
tizenkét hét alatt fejeződik be, ezért
a növény vetésével elég korán jutunk
mageleséghez. A pohánka oly jó ba-
romfieleleség, hogy a tenyésztők béke
idején is nagy előnnyel használhat-
ják olcsóságánál fogva.

A napraforgómag szintén igen ki-
tűnő baromfieleleség. A napraforgó
mindenütt biztosan beéri, ahol a
szőlő beéri, vagy legalább is meg-

terem. Különböző talajon természt-
hető, ha az elég jó erőben van, csak
a hideg kötött talajok nem alkalma-
sak a napraforgó termelésére. Leg-
jobban tenyészik a mélyrétegű hu-
mózus messzes iszaptalajokon. Ter-
melése megégyezik a tengeriével,
aratása augusztus, szeptember hó-
ban történik. Termelése 4—6 q mag-
kat. holdanként és 20—30 q kóró
(7—10, elvetve 25—50 q proba.) A
héjból úgy vesz ki a magot, hogy
tágra állított malomkövek között a
héjat szétörlik és közöle a magot
kirostatlják.

Hasonló elbírálás alá esik a ba-
romfieleleség szempontjából a tökmag.
A tök termesztése hazánkban eléggé
általános, ezért erről nem kell sokat
beszélni, csak arra hívjuk fel a fi-
gyelmet, hogy a tökmag igen jó ba-
romfi eleség, amely különösen a to-
jástermelésre van igen jó hatással.

Ezek volnának azok a magvak,
amelyek a gabonaféléket helyettesít-
hetik. Nagyon ajánlatos volna, ha a
tenyésztők közönség fönti növények
termesztése által már most is gon-
doskodna arról, hogy ősszel és té-
len legyen elegendő baromfieleleség.
Baromfihusra és tojásra mindig nagy
szükség lesz s így a csekély terme-
lési költségek bőven megtérülnek.

Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság” május
23-iki pünkössti száma megkezdí a
nagy galíciai diadalunkra vonatkozó
képek közlését, — erről majd a kö-
vetkező számokban szenzációs ké-
pek lesznek. Egy igen érdekes cso-
portja a képeknek a magyar hon-
védhuszárok hősiess szereplését mu-
tatja be az északi harctéren, —
közte Korbuly főhadnagy híres csa-
patát, amely oly fényes sikerrel por-
tyázott az oroszok harc vonala mö-
gött. A többi népek is mind a harctér
érdekességét mutatják be. Szépiro-
dalmi olvasmányok: Szemere György
és Strug András regényei, Szöllősi
Zsigmond tárcája, cikk Macchiavel-
liről. Egyéb közlemények: képek a
Lusitániáról, a háboru napjai s a
rendes heti rovatok: Irodalom és
művészet, Sakkjáték, Halálozás stb.
A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára
negyed évre öt korona, „Világkróni-
ka”-val együtt hat korona. Meg-
rendelhető a „Vasárnapi Ujság” ki-
adóhivatalában (Budapest, IV. Egye-
tem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető
a „Képes Néplap”, a legolcsóbb uj-
ság a magyar nép számára, félévre
2 korona 40 fillér.

**Jegyezzen hadikölesőnt
minden magyar em-
ber, aki előtt szent a
haza érdeke, a nemzet
becsülete és jövője!**

**Utolsó határnap a jegyzésre
1915. június 7.**

HIREK.

Sorozó szobába...

Sorozó szobába
Beállit egy legény,
Tizenhat s fél éves
Alig volt a szegény.

Az orvos — mint látja —
Megkérdi s majd nevet
— Öcsém, te mit akarsz,
Elment a szép eszed!?

— Nagyon fiatal vagy
Te még katonának,
Eredj haza s mondd meg
Az édes apádnak.

A fiu komor lesz,
Az arca meg sápadt,
Fülébe visszhangzik:
— Az édes apádnak...

— Nincsen nekem apám,
Anyám is rég meghalt,
Egyedül maradtam...
Szemből könny fakadt.

Tördeli a kezét,
Nem bir szóhoz jutni.
— Apám fia vagyok! —
Zokogva nyöszörgi.

— Hazámért szeretnék
Meghalni, mint apám,
Ott a harcmezén,
A Kárpátok alján!...

Erre a bizottság
Összenéz s komoly lesz.
Felhangzik a válasz:
— Tauglich! ohne gebrech...

Székelyudvarhely, 1915. május 12

Erdélyi István,

82 es szakaszvezető.

— **A székely becsület** világháborus híre eljutott a legfelsőbb bíróság: a m. kir. Kuria körébe is. A felhivatalos Budapesti Tudósító ezeket jelenti: *Bochkor* Antal, a királyi Kuria bírója, akinek a harc-téren három fia van s ezek közül ketten már kitüntetés is kaptak, kérvényt adott be, hogy adják vissza neki régi tartalékos tiszti rangját és küldjék a haretérre; csak azt kötötte ki, hogy **székely ezredbe** osszák be és rögtön indítsák az arevonatra. — Nagy a székelység becsülete tehát a világháboruban. Velük szívesen megy az élet-halál harcra a kuriai bíró is. Ez újabb elismerés, kitüntetés a székely vitézeknek, a világ legjobb katonáinak.

— **Személyi hírek.** Gróf *Cernin*, bukaresti követünk családja — mint értesülünk — Bécsből pénteken Sinajába érkezett nyári tartózkodásra. — *Nyegovan* Viktor altábornagy, nagyszabasi katonai parancsnok e hét végén Székelyudvarhelyt időzött és a 82-es ezrednél hivatalos látogatást tett. A látottak és tapasztaltak felett, megelégedését nyilvánította.

— **Halálozás.** Dr. *Nagy* Samu ügyvéd, az udvarhelymegyei takarékpénztár központi jogtanácsosa, vármegyei törvh. biz. és városi

képviselőtestületi tag, ref. egyházmegyei főgondnok életének 68-ik évében e hó 25-én meghalt Székelyudvarhelyt. Temetése általános nagy részvét mellett 27-én délután volt. Halálát felesége szül. *Szolga* Irén és kiterjedt rokonság gyászolja. Az elhunyt Udvarhelyvármegye és Székelyudvarhely város közügyeiben nagy tevékenységet fejtett ki.

Madaras Sándor, Gyergyószentmiklós városbíráj, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, több közművelődési egyesület tagja, e hó 23-án, életének 49-ik évében, súlyos baleset következtében meghalt. Temetése e hó 25-én volt a város közönségének nagy részvéte mellett. Haláláról a város tanácsa külön gyászjelentést adott k.

— **Egyévi önkéntesek előléptetése.** A székelyudvarhelyi c. és kir. gyalogezred parancsnoksága Ernst József, Baborszky Antal, Török Adorján, Csont Sándor, Krizsmár Nesztor, Groissl Sándor, Borbáth Sámuel, Szilágyi Ignác, Tankó Károly, Adorján Imre, Gutovszky Thadäus és Lengyel József tart. hadapródokat — zászlósoknak; Ugron Ákos, Löwenthal Oskár, Péter Áron, Ábrahám Mózes, Benedek Elek, Kítsa Antal, Rusz Jenő, Herczeg Lajos, Bálint József egyévi önkénteseket, továbbá Márton Lajos tart. tizedes, c. szakaszvezetőt, Ferencz Bálint e. é. önk., c. szakaszvezetőt, Dr. Nagy Imre e. é. ö. tizedest, Ligeti János e. é. ö. tizedest, valamint Kovács Dezső e. é. ö. tizedes, c. szakaszvezetőt, Gaál Sándor e. é. ö. szakaszvezetőt és Atlasz Sándor e. é. ö. őrmestert — tartalékos hadapródoknak léptette elő.

— **Iparosok özvegyei és árvaí segélyezésére** hivatott a Goldberger Erzsébet által tett alapítvány, melynek 2 ezer 400 K kamataiból 8, egyenként 300 K segélydíjat ad a kereskedelemügyi miniszter. E segélydíjakat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart űzőt magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei vagy 18 évet még be nem töltött fiu, esetleg leány árváinak fogja a miniszter oda ítélni. Özvegyek, kik férjük iparát folytatják; árvák, kik atyjuk iparát választották életpályául s mint ilyenek segéd vagy tanonc minőségben vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (felső ipariskolába) járnak, előnyben részesülnek. Árvák, ha további képzésük érdekében több évi támogatásra volna szükség, azt is megnyerhetik — az elhaladás igazolásának kikötése mellett. A pályázni ohajtókat a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara Marosvásárhelyt, esetleg az illetékes ipartestület, ipartársulat bővebben tájékoztatja. Folyamodványokat 1915. június hó 10-ikéig kell beadni a már említett kamarához Marosvásárhelyt.

— **Csináljunk pénzt,** — mondja a székely, mikor valami eladó holmit

visz a vásárba. Hat most igazán van alkalom a pénz csinálásra. Még a vad csalánt (a székely csihánnak mondja) is lehet értékesíteni. A Fiedler-féle lenfonógyár Komáromban 100 kiló szárított csalánkóróért, a legközelebbi vasúthoz szállítva, 5 koronát fizet. A csalánt júniusban kell kaszálni és megszáritva, 5 kilós kötegekbe kötni. Utak, folyók és sáncok mentén s erdős helyeken azok, kiknek más foglalkozásuk nincs, bőven találhatnak csalánt és ebből is pénzt csinálhatnak. Tényleg nemzetgazdasági kár, ha bármi értékesíthető termék elkallódik.

— **A tanerők igénybevétele.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletben értesítette valamennyi tanfelügyetőt, hogy a háborúval összefüggő rekrutálásokkal kapcsolatos munkálatokra, valamint a háború tartama alatt az iskolai szünetidőben a körjegyzői irodákban felhalmozódott munkára és általában a közigazgatásban feltétlenül szükségessé és el nem halasztható megfélelő más teendők ellátásánál kiegészítőleg az összes állami és községi elemi népiskolai tanerőket mint állami, illetőleg köztisztviselőket a törvényhatóság vezetőinek rendelkezése szerint igénybe lehessen venni. A felekezeti elemi népiskolai tanerők megfelelő felhasználásának elrendelése iránt az illetékes egyházi főhatóságokat szintén megkereste a miniszter.

— **5000 korona egy pár ökrért.** A nemrégén megtartott gyergyószentmiklósi vásáron — mint a Csiki Lapok írja — egyik székely kigazda hatalmas, kihizott két ökröt kínálgatott megvételre. A vevők azonban szédülve távoztak tőle, mikor meghallották, hogy a két ökrért csak egy 6000 koronát kér az atyafi. Végre egy jóltáplált marhakereskedő lépett hozzá s alaposan szemügyre vette a két óriási ökröt. Nyomban megígérte a 4000 koronát, de az atyafi oda se nézett. Egy kis beszéd után a kereskedő 5000 koronát ígért, de a székely a fülét sem mozdította pont 6000 koronán alul, hanem az állatokat nyugodtan hazahajtotta. Szakértők állapítása szerint a két kihizott ökrért tulajdonosa feltétlenül megkapja a 6000 koronát, ha ugyan eddig meg nem kapta.

— **Minden 85-ik orosz állampolgár hadifogoly.** Azzal az orosz jelentéssel szemben, hogy Oroszország eddigi összes veszteségei 800 ezer főre rugnak, a Wolff-ügynökség megállapította, hogy az orosz foglyok száma már meghaladja az egy milliót. Érdekes, hogy a 170 millió lakosból felét férfinak véve, minden nyolcvanötödik orosz polgár hadifogoly.

Nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiut felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy aligműziumot végzetek előnyben részesülnek.

SZÉKELY GAZDA.

A tordaaranyos vármegyei gazdák gyűlése. Pünköszt másodnapján tartotta meg a vármegyei Gazdasági Egyület igazgató választmánya májusi gyűlését Dr. *Wolff* Gyula elnöklete alatt a vármegyei gazdaközönség élénk részvétele mellett. A gyűlésen *Török* Bálint titkár tett jelentést az egyesület által jegyzett újabb hadi kölcsönről, a hadifoglyok és rabok mezőgazdasági munkára való alkalmaztatásának módjairól, a bevonult gazdasági gépek helyettesítése tárgyában tett miniszteri intézkedésről, a gypaju, korpa, rézgalic árának maximalásáról, a tervbe vett romániai tenyészjuh importról stb. gazdasági vonatkozású miniszteri intézkedésről. Az ideai termés értékesítésének tárgyalása kapcsán a választmány elhatározta, hogy a gabonaforgalomnak július és augusztus hónapokban való szabadddá tétele tárgyában felir a földmívelésügyi miniszterhez, kérve a maximális áraknak fokozatosan való megállapítását és pedig akként, hogy a korábban forgalomban hozott gabonáért a gazdák magasabb árakat kapjanak. Tudomásul vették, hogy a miniszteri kirendeltség az együletnek 200 K segélyt adott mezei egérintő eszközöknek kikölcsönzése céljából való beszerzése végett. Titkár bemutatta a *Füssy* József lapkiadóval kötött szerződést, melyet a választmány jóvá hagyó tudomásul vett. Jelentést tett előadó ezután az egyület heremag tisztító osztályának működéséről, 15 mázsa raffi, 140 mázsa rézgalic, 10 wagon vetőmag stb. közvetítéséről, 1500 drb alma csemete kedvezményes áron való kiadásáról stb. Több keblü ügy elintézése után új tagokul felvétettek: *Dobieczki* Sándor orsz. képviselő, *Szentkovics* Aurél ügyvéd, *Dohányi* Gusztáv százados, *Jakab* Mihály bérő, *Ések* Márton mádli, *András*, *Simon* Antal, *Szenes*, *Károly*, *Balla* József, *Gönczi* Béla.

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

BETEGH PÁL, hegedűfelszerelések (vónók, vonósör, búrok, búrtartók, pallók, gyan-ták stb.), okarinák, klárinétnádak a legjobb minőségben kaphatók **Betegh Pál** könyv-, zenemű, papir, író- és rajzszerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Nyomtatva és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt